

СЕКЦІЯ
«СУЧАСНИЙ СТАН ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ СИСТЕМИ
ОПОДАТКУВАННЯ В УМОВАХ ІНСТИТУЦІЙНИХ ЗМІН
НАЦІОНАЛЬНОЇ ЕКОНОМІКИ»

УДК 657

Вельган Мар'ян

Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя
**ОСОБЛИВОСТІ СПРОЩЕНОЇ СИСТЕМИ ОПОДАТКУВАННЯ ДЛЯ
СУБ'ЄКТІВ МАЛОГО ПІДПРИЄМНИЦТВА**

Velhan Marian

Ternopil Ivan Puluje National Technical University
**PECULIARITIES OF THE SIMPLIFIED TAXATION SYSTEM FOR SMALL
BUSINESSES**

Спрощена система оподаткування в Україні є важливим інструментом для підтримки малого бізнесу та стимулювання його розвитку. Використання спрощеної системи оподаткування спрощує ведення обліку, але існують певні обмеження, такі як обмеження на види діяльності, які не можуть бути оподатковані за цією системою, обмеження на обсяг доходу та кількість найманих працівників. Незважаючи на ці обмеження, спрощена система оподаткування є популярною серед суб'єктів малого підприємництва.

До суб'єктів малого підприємництва відносяться:

- а) юридичні особи – це організації, що мають будь-яку форму організації та власності;
- б) фізичні особи, які зареєстровані як фізичні особи-підприємці.

Спрощена система оподаткування надає простіші процедури обліку та сплати податків, сприяючи їхньому розвитку та стимулюючи підприємницьку активність: вона зменшує перешкоди, з якими зазвичай зіштовхуються малі бізнеси, спрощуючи їхню взаємодію з податковими органами; це дозволяє підприємствам зосередитися на своїй основній діяльності, не витрачаючи багато часу та ресурсів на складні податкові процедури; завдяки цій системі підприємці можуть швидше реагувати на зміни в економічному середовищі та більш ефективно планувати свою діяльність; вона сприяє збільшенню конкурентоспроможності малих підприємств, допомагаючи їм ефективніше управляти своїми фінансами та ресурсами; спрощена система оподаткування створює сприятливі умови для розвитку нових бізнесів та стимулює інноваційний розвиток в економіці країни.

Спрощена система оподаткування стає більш вигідною у таких випадках: бізнес є високоприбутковим, тобто підприємець має низькі витрати, що дозволяє сплатити менше податку, ніж при застосуванні загальної системи оподаткування; обсяг виручки за рік є порівняно невеликим; підприємство користується земельними ділянками, що надає певні пільги щодо плати за землю; основні споживачі послуг підприємства також оподатковуються за спрощеною системою або є населенням, що може унеможливити потребу у реєстрації як платника ПДВ; власник обмежений по кількості працюючих (1-2 група) та обсягах доходу; немає потреби у здійсненні бартерних розрахунків.

Малі підприємства опираються на принципи самостійності, особистого ризику та фінансової відповідальності власника та його родини для досягнення максимального прибутку. Вони працюють у відповідності до конкретних критеріїв, встановлених та підтверджених діючим законодавством. Малі підприємства повинні забезпечувати

точний фінансовий облік та складати податкові декларації, що може виявитися складним і трудомістким процесом.

Суб'єкти малого підприємництва, які обирають спрощену систему оподаткування, повинні бути відповідальними за дотримання всіх вимог, що стосуються ведення обліку та податкової звітності, встановлених законодавством України. Вони зобов'язані правильно оформляти та подавати необхідні документи, відображати усі доходи та витрати в обліку згідно з вимогами податкового законодавства. Також важливо, щоб вони ретельно вивчали всі податкові норми та правила, що стосуються цього режиму оподаткування, і своєчасно вносили будь-які необхідні корективи до своєї діяльності відповідно до змін у законодавстві.

Малі підприємства мають свої особливості в обліку, включаючи необхідність відображення господарських операцій у тому місяці, коли вони відбулися. Щодо методів обліку, існують два основні варіанти: простий облік та спрощений облік, і малі підприємства можуть вибрати той, що найкраще відповідає їхнім потребам.

Спрощена система оподаткування – це особливий податковий механізм, який дозволяє замінити оплату окремих податків і зборів, визначених у Податковому кодексі України, сплатою єдиного податку, а також вести простіший облік та звітність.

Існує лише чотири групи єдиного податку: перша та друга групи призначені виключно для фізичних осіб-підприємців і мають фіксовані ставки оподаткування, які залишаються постійними протягом року, незалежно від рівня доходу або прибутку. Третя група може застосовуватися як до фізичних осіб-підприємців, так і до юридичних осіб, оподатковуючи дохід, а не прибуток суб'єкта господарювання. Четверта група призначена виключно для сільськогосподарських виробників, як фізичних, так і юридичних осіб. Ставка оподаткування залежить від нормативної оцінки землі та площі земельних ділянок, і сума податку залишається сталою незалежно від доходу або прибутку даного суб'єкта господарювання.

Оподаткування малого підприємництва визначається податковими платежами, які є основним джерелом фінансування місцевих бюджетів. З метою оподаткування платники податків повинні вести облік доходів, витрат та інших показників, що стосуються визначення об'єктів оподаткування та/або податкових зобов'язань. Цей облік здійснюється на основі первинних документів, реєстрів бухгалтерського обліку, фінансової звітності, а також інших документів, що враховуються при обчисленні та сплаті податків і зборів, ведення яких передбачено законодавством.

Терміни сплати єдиного податку відрізняються для платників різних груп. Платники першої і другої груп мають обов'язок щомісяця сплачувати податок до 20-го числа місяця. У той час як платники третьої групи Єдиного податку користуються квартальним звітним періодом, тобто сплачують податок протягом 10 календарних днів після граничного терміну подання декларації, який настає після декларування свого доходу.

Спрощена система оподаткування сприяє легалізації малого бізнесу, оскільки складність обліку, процедур сплати податків та можливість зловживань з боку державних представників при застосуванні податкового законодавства утримують частину малого бізнесу у тіньовому секторі. З іншого боку, ця система спрямована на стимулювання підприємницької активності, оскільки зменшення вимог до обліку та звітності знижує перешкоди для нових учасників ринку, зокрема фізичних осіб-підприємців.

Отже, суб'єкти малого підприємництва, як активний та гнучкий сектор економіки регіону, займають важливе значення у створенні конкурентного середовища для підприємницьких структур. Крім того, вони вирішують проблеми безробіття, сприяють підвищенню благополуччя населення, насиченню ринку товарами та послугами,

розвитку інфраструктури, а також сприяють економічному та соціальному прогресу регіонів.

Список використаних джерел:

1. Королук Т., Співак С., Ратинський В. Облік в управлінні підприємством в умовах цифрової економіки. *Галицький економічний вісник*. 2023. Том 85. №6. С. 88-96.
2. Королук Т., Хомин П., Співак С. Особливості організації управлінського обліку в системі контролінгу. *Галицький економічний вісник*. 2023. № 4 (83). С. 71-77.
3. Королук Т.М. Діджиталізація документообігу в обліку. Збірник тез доповідей III Міжнародної науково-практичної конференції «Розвиток соціально-економічних систем в геоekonomічному просторі», 19 травня 2023 року. Т.: ФОП Паляниця В.А., 2023. С. 79-81.
4. Королук Т.М. Облік як інформаційне забезпечення процесу контролінгу. Збірник тез доповідей II Міжнародної науково-практичної конференції «Розвиток соціально-економічних систем в геоekonomічному просторі», 15-16 грудня 2022 року. Т.: ФОП Паляниця В.А., 2022. С. 81-82.
5. Хомин П., Співак С., Королук Т. Податкова політика на тлі облікової проблематики. *Галицький економічний вісник*. 2023. Том 82. №3. С. 47-51.
6. Шведа Н.М., Краузе О.І. Електронна комерція: сучасний стан та стратегії розвитку. *Міжнародний науковий журнал «Інтернаука»*. Серія: «Економічна науки». 2024. Вип. 2 (82). URL: <https://www.inter-nauka.com/archive/archive-of-issues-ekonomika>
<https://doi.org/10.25313/2520-2294-2024-2-963>